

OGLAŠAJTE V
NAJSTAREJŠEMU
SLOVENSKEMU
DNEVNIKU V OHIO

Izvršujemo vsakovrsne
tiskovine

VOL. XXIX.—LETNO XXIX.

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONDELJEK) JUNE 24, 1946

ADVERTISE IN
THE OLDEST
SLOVENE DAILY
IN OHIO

Commercial Printing of
All Kinds

STEVILKA (NUMBER) 123

Amerikanci jezni, ker v Jugoslaviji ni črne borze

BELGRAD, 10. junija — (Poroča JUNE CANNAN za O. N. A.) — Ako poslušate nekatere tukaj bivajoče Amerikance, dobite vtis, da je eden izmed glavnih vzrokov za rastočo nezaupanje med Amerikanci in Jugoslovani ta, ker v Jugoslaviji ni črne borze.

Slišala sem na primer tukaj bivajočega ameriškega majorja, ki je dajal navodila ducatu ameriških vojakov, ki so se ustavili v Belgradu na poti v Bukarešto. Rekel jim je:

"To vam je vražja dežela. Življenje tukaj je draga in zadnji čas je prišlo tako daleč, da morate dolar izmenjavati po zakonitem tečaju."

Prodajanje dolara po pretirani ceni postal nemogoče

To naziranje je tipično. Amerikanci smatrajo obstoječi tečaj 50 dinarjev za dolar za kričen, ker jim povzroča težkoč, in skrajno presenečen so, ker se Jugoslavija v tem oziru temeljito razlikuje od vseh drugih evropskih dežel in ker ne nudi nikake lahke, četudi nezakonite prilike, za rešitev problema preživljavanja.

Amerikanec, bodisi vojak ali civilist, v Avstriji, Nemčiji, Italiji ali Franciji, ki ne poveča svojih dohodkov s tem, da od časa do časa proda karton cigaret na črem trgu, kjer dobi zanesje od \$10 do \$20 je bela vranja in smatra se ga za bedaka. V Jugoslaviji cigarete niso dobrodošla napitnina.

V Jugoslaviji cigaret ne manjka in so poceni. Dejstvo je, da pošten natakar v Jugoslaviji par cigaret, ki jih je gost pušil na mizi, ne smatra za dobrojno napitnino.

Dolar je v Jugoslaviji edina stvar, ki se lahko proda. Bil je čas, ko se je dobitilo zanj 300 dinarjev, toda kontrola jugoslovanske policije je tako učinkovita in kazni za Jugoslovane, ki so zasačeni pri prodaji tujih valut, so tako stroge, da je nelegalni tečaj znatno padel.

Danes je Amerikanec, ki biva tukaj ali ki je prišel semkaj na kratek obisk, srečen, ako dobi 100 dinarjev za dolar.

Toda neki odgovoren jugoslovenski predstavnik mi je povedal, da je devet desetin dinarjev, ki jih potrošijo Amerikanci, kupljenih nepostavno. Dejal je: "So nekateri novinarji, ki niso videli notranjosti belgrajske banke."

Osobje ameriškega posilstva se poslužuje črne borze

Rekel je dalje, da je bil v teku zadnjih šestih tednov neki jugoslovenski posredovalec dvakrat aretiran, ko je baš prodral na črni borzi plač znatnega dela uradnikov na ameriškem poslanstvu v Belgradu.

Za resničnost enega takega primera lahko osebno jamčim. Neki moj prijatelj je v neki taksi kupčiji, v kateri je šlo za več tisoč dolarjev, izgubil 200 dolarjev, katerih ne bo nikdar več videl.

Vprašala sem jugoslovenskega predstavnika, kakšne korabi se moglo podvzeti proti ameriškim kršilcem. Odgovoril je, da so Jugoslovani skrajno nevjoljni nad to prezirljivostjo Amerikanec napram jugoslovenskim zakonom, potem skomognil z rameni in dostavil: "Kaj morem pač storiti? Moč bi seveda poslati protestne note, toda ali si morete pred-

predsednikov.

KARTA OZEMLJA, RADI KATEREGA SE VRŠI "VELIKA PRAVDA" V PARIZU

Zgornej karti prikazuje dejanski narodnosti značaj ozemlja Julijanske krajine, ki je postal predmet "velike pravde" med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo na eni strani ter Veliko Britanijo in Zed. državami na drugi. Jasno je, da je bila v tej "veliki pravdi" pravica potisnjena na stran in da govorijo samo interesi, predvsem interesi Slovanom od nekdaj sovražnega britskega imperializma, čigar življenska črta teče skozi Sredozemlje.

Na karti so podane razmejiljene črte, katere so predložili predstavniki štirih velesil konferenc zunanjih ministrov velike četvorice, ki se je izjavilova baš vsled nesposobnosti, da bi se zedinila radi "tržaškega vprašanja" in ki so predmet pogajanj na pariški konferenci, katera je sedaj v teku. Kakor razvidno, je črta, katero so predlagale Zed. države, najbolj naklonjena Italijanom, dočim črta Sovjetske unije dejansko upošteva narodnosti in gospodarske faktorje prebivalstva v prizadetem ozemlju, ker je vzrok, da jo zapadne sile odklanjajo.

Vse te okolščine so bile temeljito obrazložene v pismu Louis Adamiča državnemu tajniku Byrnesu, ki je bilo prošlo sredo objavljeno v "Enakopravnosti."

Novi grobovi

JOSEPH LOVRIČ

Preminil je Joseph Lovrič, stanujoč na 1385 E. 39 St. Dom, ki je bil iz vasi Radenja, fara Žužemberk. Pogreb se bo vršil v torek ob 9. uri zjutraj iz Golubovega pogrebnega zavoda na Calvary pokopališču.

* CAROLINE MARCOTT

Umrla je Caroline Marcott, rojena Hiti, stara 52 let. Stanovala je na 4475 W. 130 St. Tukaj zaruča soprog Marka, sina Franca Seseka, ter druge soninke. Pogreb se bo vršil v sredo ob 2. uri popoldne iz Corrigan's pogrebnega zavoda, Lorraine Ave. in W. 148 St., na Sunset Memorial pokopališču.

Vlak padel s proge

S proge Erie železnice je padlo senci 19 vagonov med Lee Rd. in Warrensville Center Rd. v Warrensville Heights. V nesreči ni bil nihče poškodovan, toda promet na omenjeni proggi je bil skozi štiri ure ustavljen. soboto 6. julija.

NA OBISKU

Mrs. Helen Petač in hčerka Lillian iz Beech Grove, Ind., sta se nahajali za par dni na obisku pri sinu, oziroma bratu Valu na E. 67 St., ki ste obenem tudi obiskale naš urad.

Tekom petka, sobote in nedelje so se nahajali v Clevelandu in so obiskali našo tiskarno: Mr. in Mrs. Joseph Cvelbar, Wilson St., Sharon, Pa., Mr. in Mrs. Louis Cvelbar, W. Erie St., Sharon, Pa., Mr. in Mrs. Matt Jaklich, sin Leonard in dve hčerki, iz Yukon, Pa., Dorothy Mlakar iz Lorain, Ohio, Mr. Anton Kikel iz Youngstowna, O. in Mr. Anton Nagode iz Avon Parka, Girard, Ohio. Upamo, da so se vsi obiskovalci dobro zavabili!

DR. KERN ODSOTEN

Dr. in Mrs. F. J. Kern sta se podala na dvotedenske počitnice v Michigan in Minnesota. Ustavila se bosta v Calumetu, v rojstnem kraju Mrs. Kernove. Obiskati nameravata St. Paul in Minneapolis ter Milwaukee. Doktor Kern bo zopet v uradu v soboto 6. julija.

"Tržaško vprašanje" zopet na mizi velike četvorice

IZGLEDA, DA BO TA TEDEN CLEVELAND SKORO BREZ MESA

Spoščno se napoveduje, da se bo občutno pomanjkanje mesa, ki obstaja že dalj časa, ta teden v Clevelandu tako poostriло, da mesa najbrž v večini mesnic, ki utegnejo ostati odprte, sploh ne bo mogoče več dobiti.

Ljudje se bodo morali zavoljiti s kretino ali pa ribami, dokler tudi zaloge te vrste živeža ne odpovedo. Tak je bil že položaj preteklo soboto, ko devet gospodinj izmed desetih ni moglo kupiti govejega nit svinskega mesa.

Več velikih prodajalnih kuhinj je naznanih, da bodo na svojo roko uvelde prodajo na odmerke, da se omogoči čim bolj pravična razdelitev blaga med odjemalce.

Akutni položaj je nastal, ker nihče ne ve, kaj bo ukrenil kongres glede zakona za kontrolo cen, ki poteka 30. junija. V kongresu se še vedno vršijo debate, kaj ukreniti glede OPA, toda kakšen bo izid, ni mogoče s sigurnostjo predvidevati.

Molotov se snide z novinarji in pojasni stališče

Bo razložil, zakaj Rusija nasprotuje 25-letni pogodbi glede Nemčije

PARIZ, 22. junija — Neki predstavniki sovjetskega zunanjega ministrstva je danes odkril, da bo zunanji minister Molotov v teku nekaj dni napravil izjemo glede razgovorov s časnikarji ter sprejel tuje novinarje na vrsti sestankov, na katerih bo razložil rusko stališče glede Nemčije.

Rusi očividno želijo pojasniti, zakaj so pod obstoječimi razmerami nasprotni predlogu Zednjih držav za 25-letno pogodbo, ki naj bi skrbela za razorenje Nemčije.

Sovjetski predstavnik, ki je poudaril, da je Sovjetska zveza prav tako za odprto diplomacijo kot Amerika, je izjavil, da je premier Stalin pozdravil idejo take pogodbe, ko je isto prošlo božični večer sprožil tajnik Byrnes v Moskvi, da pa osnutek, kateri je bil sedaj predložen, vsebuje določbe, ki tedaj niso bile omenjene.

Poglavitni sovjetski ugovor glede te pogodbe je zvezan s potsdamskim sporazumom. Rusija zavzema stališče, da bi takšna pogodba dejansko izpodrinila potsdamski sporazum, kar se tiče kontrole Nemčije, ki je po ruskem prepričanju povsem zadošten za preprečenje nemške agresije v bodočnosti, aki bi se ga na celi črti izvajalo.

Kdor je človekoljub, daruje za otroško bolnico v Sloveniji

Molotov je bil gost Byrnesa na zaupnem sestanku v hotelu; beograjski tisk javlja o koncentraciji britskih in ameriških čet v Trstu

PARIZ, 22. junija — Včeraj je konferenca zunanjih ministrov velike četvorice iznova vzela v pretres vprašanje Trsta, toda se je po dveurnem zasedanju razšla, ne da bi bila prišla do kakih odločitev.

Dve uri kasneje so dospeli v hotel, kjer je nastanjen ameriški državni tajnik Byrnes, sovjetski zunanjji minister Molotov, podminister Andrej Višinski in njun tolmač Vladimir Pavlov, kjer je bil sovjetski zunanjji minister gost ameriškega državnega tajnika na intimni večeri.

Navzoča sta bila tudi Byrnesova svetovalca Ben Cohen in Charles Bohlen. Byrnes in Molotov utegnila priti do zaključka

Na tem intimnem sestanku sta Byrnes in Molotov najbrž odprti in brez vsakih pridržkov izmenjala svoje nazore glede Trsta in drugih vprašanj, tikači se nove moje med Jugoslavijo in Italijo, in izključeno, da sta se neuradno zedinila na kompromisni rešitvi spornejšega vprašanja. Družba se je razšla pet minut stva v Londonu.

JUGOSLOVANI SO SE BORILI ZA PRAVICO IN VERUJEJO, DA BO PRAVICA KONČNO ZMAGALA

"Jugoslovani so se borili skozi štiri leta v veri, da bo pravična stvar zmagala. Oni verujejo v pravično zmago danes, in ako pravična stvar ne bo prodrla danes, so prepričani, da bo zmagala jutri."

Več kot pet tisoč glava množica zbranih Slovencev, Hrvatov, Srbov in Macedoncev je včeraj popoldne gromovito odobravala, ko je Stane Krašovec, predstavnik Ljudske federativne republike Jugoslavije v socialnem in ekonomskem svetu Združenih narodov, podal gornjo izjavo glede vprašanja Trsta in Julijanske krajine, katero sedaj obravnavata konferenca zunanjih ministrov v Parizu.

Soglasno je zborovanje ljudstva, ki se je sestalo na prostori Slovenskega društvenega doma v Euclidu za proslavo Jugoslovanskega dneva, sprejelo rezolucijo za pravično rešitev primorskoga vprašanja, ki je bila poslana pariški konferenci.

Krašovec, ki se v teku enega leta že drugič nahaja v Združenih državah — udeležil se je tudi zborovanja UNRRA v Atlantic City, ki se je pričela meseca marca — je v enournem gorovoru podal obširen pregled razvoja dogodkov v novi Jugoslaviji, kadar je zadnji obiskal Cleveland.

Novi duh, ki preveva ljudstvo Jugoslavije, je omogočil skoraj neverjeten tempo obnove, posledica česar je, da se Jugoslovija danes nahaja v gospodarskem preizkušnje z atomskimi bombami, ki se ima formalno

katera druga država, ki je bila med vojno okupirana od sovražnika, je rekel govornik.

Jugoslavija je edina država v (Dalje na 2. strani)

Kratke vesti

BEVIN SE PODAL NA OBISK V EGIPT

LONDON, 22. junija — Tu je bilo danes poročano, da bo v začetku julija odšel v Egipt zunanjji minister Bevin, ki bo podpisal novo anglo-egipčansko pogodbo.

EKSPLOZIJA V HOTELU UBILA SEDEM OSOB

DALLAS, Tex., 22. junija — V kleti velikega hotela Baker se je včeraj primerila eksplozija amonija, v kateri je našlo smrt sedem oseb, 36 pa jih je dobito poškodbe.

PRVA ATOMSKA BOMBA VRŽENA NA BIKINI OTOKIH

S krova neke ameriške ladje blizu Bikini otokov na Pacifiku se javila, da je bila tamkaj vržena prva atomska bomba, kot del preizkušnje z atomskimi bombami, ki se ima formalno pogledu v boljšem položaju kot začeti prvega julija.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 51 CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12

Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNIN)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town: (Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):	
For One Year—(Za celo leto)	\$7.00
For Half Year—(Za pol leta)	4.00
For 3 Months—(Za 3 mesece)	2.50

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):

For One Year—(Za celo leto)	\$8.00
For Half Year—(Za pol leta)	4.50
For 3 Months—(Za 3 mesece)	2.75

For Europe, South America and Other Foreign Countries:

(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):	
For One Year—(Za celo leto)	\$9.00
For Half Year—(Za pol leta)	5.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March, 1879.

104

Ivan Bostjančič:

Zastor se dviga

V Jugoslaviji je v teku obravnavava proti Draži Mihajloviču. Že prva poročila s te obravnave so v tukajnjem ameriškem reakcionarnem tisku bila predmet novih napadov na Titovo Jugoslavijo. Vse kaže, da se nahajamo v polnem jeku propagandistične gonje, kjer se še enkrat poskuša osebo Draže Mihajloviča oviti v legendo, ali pa, kot je to povedano v uvodniku "Plain Dealerja" od 12. junija, poskuša se natakniti aureola mučenika "bojevniku za principe svobode." S tem je, seveda, poetično povedana največja glupost, kajti vsakemu je že jasno, da se je Mihajlovič boril za kraljevsko hišo Karadjordjevičev in za takšne britanske "principe svobode," ki so se uveljavili na Grškem, da se ne omenja ostala dela britanskega imperija.

Pred zajetjem Draže Mihajloviča smo čitali tendenciozna poročila, da bo "gorski vuk" na čelu 100,000 četnikov planil z divjih planin in goščav, ter začel "osvobljati" Jugoslavijo. Ker se to ni uresničilo, ter torej ni bilo nobenih temeljev za obrazovanje "odbora za militarno pomoč Draži Mihajloviču," je bil v New Yorku ustanovljen "odbor za pravično obravnavo Draži Mihajloviču." Odbor, ki je bil ustanovljen na podbudo starih nasprotnikov Titove Jugoslavije in s katerim ima tesne veze sam Fotič (eden od obtožencev na obravnavi v Belgradu), ne more pač biti drugačega kot propagandistična antijugoslovanska centrala, naziv "odbor za pravično obravnavo monsignoru Tisi." Takšen odbor bi lahko ustanovila tudi A. D. in mu dala Kajti tudi A. D. je priobčila neke "evidence," da je Tisovo divjanje od 1938 l. naprej bilo v "duhu krščanstva." Na isti "legalni" podlagi je ustanovljen tudi neki "odbor Kolumbovih vitezov," ki se trudi, da reši španskega diktatorja Franca na podlagi zaščite "katoliškega značaja Španije."

Dorothy Thompson je tudi v zvezi z to zadevo Mihajloviča precej zaposlena. Toda kdor sledi delovanju te strokovnjakinje za balkanska vprašanja ve, da je to nujna posledica celokupnega razvoja antijugoslovanske propagande, ki jo ta gospa že dolgo vodi v ameriški javnosti. Pri teh njenih zadnjih člankih prihaja do izraza predvsem ideja, da bi morali vladiti Anglije in Zedinjenih držav najodločnejše intervenirati v obravnavi, ki se vrši v Jugoslaviji in sicer ne toliko zaradi Mihajloviča samega, kot zaradi tega, da "opereta svojo lastno čast." S tem je Thompsonova s preroško dalekovidnostjo napovedala potek samega procesa, se predno so padele prve izjave Mihajloviča. Brez dvoma so na obravnavi v Belgradu prisle na "svetlo" neke "umazane" zadeve, ki pa po mojem mišljenju "ugledu" Anglije ne morejo preveč škodovati. Te so le eden skromni prilog vsega tistega, kar je z angleško vlado povezano že stoletja nazaj, ko so gusarji začeli graditi angleški imperij, in ko je apokaliptična figura Winstona Churchilla jezdila v kontrarevolucionarnih naporih skupaj z Denikinom, Vrangelom, Kolčakom in Judeničem v Rusiji, z Mussolinijem in Italijoi in z monarhističnimi in fašističnimi elementi na Grškem.

Brez dvoma, da bo pri tem "dviganju zastora" še marsikaj prišlo na svetlo. Toda pri tem gre za utrjevanje zgodovinskih dejstev, pa naj bodo ta še tako bridka za bilo katero "čast." Gre tudi za zaključenje poslednjega poglavja v borbi jugoslovenskih narodov proti konspiraciji, ne samo notranje, temveč tudi zunanje reakcije. Pri tem pa nikakor ni treba zadevo spravljati v zvezo z "ameriško," ali pa "angleško" častjo, temveč kvečjemu v zvezi z "častjo" tiste mednarodne reakcionarne klike, ki je drugi svetovni vojni poskušala podati značaj imperialistične vojne, ko je dejansko ta vojna bila vojna proti nacija-fašističnemu terorju.

Se nekaj je vredno poudariti ob priliki te obravnavi v Belgradu. Zadnje čase prihaja bolj kot kdaj prej do izraza tendenca, da se reši razbite ostanke fašizma ne samo v Evropi, temveč povsod, kjer je ta fašizem doživel vojni poraz. S tem je povezana usoda vseh vojnih zločinov, kvizilgov, kolaboratorjev in izdajalcev. V Jugoslaviji ni samo vprašanje zasluzene kazni za Mihajloviča, temveč za vse tiste, ki so sodelovali pod eno ali drugo obliko pri masakru jugoslovenskih narodov. Rupnik, Rožman in hrvaški morilec Pavelić, zavzemajo "častno mesta." Toda kakor pri slučaju Draže Mihajloviča, bo tudi v zvezi z

ostalimi vojnimi kriminalci prišlo do izraza v večji ali manjši meri vse divje sovrašto tiste reakcije, ki se ne more pomiriti s porazom, ki ga je doživel v Jugoslaviji. Kajti ne samo pri tukajnjih Srbih, temveč tudi pri tukajnjih Hrvatih in Slovencih imamo na delu ustaško in klerofašistično reakcijo.

V dobi, ko ta ustaška banda lahko drži "protikomunistične" zbole, kjer se govorniki izražajo, "da bi se za Paveliča rajši-borili z revolverjem v roki," in ko A. D. zagovarja Rupnikove domobrance, v tej dobi nam je to jasni dokaz, da borba za totalni poraz fašizma še vedno ni dovršena.

UREĐNIKOVA POŠTA

Darovi za otroško
bolnišnico v Sloveniji

Nadaljevanje poročila podružnice št. 39 SANS za mesec maj 1946. Cleveland, Ohio. — Načelnica Progresivnih Slovenc, Cecilia Šubel. Nabiralka Mary Somrak. Darovali so po \$5; John Renko, Anton Zadnik in Joseph Cvelbar; po \$2: Stella Krnc in Mary Erzen; po \$1: Mary Spendal, Frances Kotnik, Frances Eckard, Mary Shaffer, John Race, Frank Kos, Rose Tomšič, Wm. Bell in Ivanka Kos; v manjših vstopah prejeto 75c.

Nabiralka Regina Benno. Darovali so: Družina Vincent Benno \$25; po \$5: Anton Debevec, Dibble Ave., Mary Lunder in Frank R. Rakovec; po \$4: John Rant; po \$2: Joe Stroken, Mrs. J. Strnad, Mrs. Cleanta, in Matt Mlinar; po \$1.50: Mrs. Koren; po \$1: Jennie Korenčan, Jennie Rayer, A. Baretta; po 50c: Ana Hočevar.

Nabiralka Frances Legat. — Darovali so: Mr. in Mrs. Frank Ille, Addison Rd. \$25; po \$10: Frances Hočevar in Mr. in Mrs. Frank Stupar; po \$5: Mike Vičič; po \$2: Jennie Lube, Olga in Josie Grebenc, in Louise Lustrik; po \$1: Martin Svetec, Mrs. Michael Marsney, Chas. Karlinger, Martin Rogel, Mary Koch, Josephine Ogrin in Mary Pilki. V manjših vstopah prejeto 75c.

Nabiralka Milka Slabe. Darovali so po \$10: James Slabe, Mary Bradač in Frank Kovačič, vsi iz E. 167 St.; po \$5: Louis Kretič, Andrej Rebec, Frank Karun, Jacob Plemel in Anna Naglich; po \$2: Danica Slabe, Jennie Fortuna, Mary Sernel, Mary Mauser in Angela Fende; po \$1: Andrej Mole, Tony Laurha, John Sodja, Joe Urh, Frank Speh, Chas. Malnar, Frank Oblak in Anton Zgonec; po 25c: Nellie Kotnik.

Nabiralka Helena Mikuš. Darovali so: John Mikuš, Edna Ave. \$25; Joseph Šustarič, St. Clair Ave. \$20; John Lenard E. 67 St. \$15; Frank Plut Edna Ave. \$10; po \$5: Frank Suhačnik, Gertrude Kačar, Frank Zupančič; po \$3: Mary Germ, Anton Marn, Donald Ave.; po \$2: John Petrič, Blaž Gorjup, Viktor Opaskar, John Kaplan, Joseph Zakrajšek, Anton Pavlej in Josie Krašovec; po \$1: Agnes Opaskar in Ivana Campa.

Nabiralka Mary Peterka. Darovali so po \$10: Mr. in Mrs. Anton Gorišek, Green Rd., Mr. in Mrs. Fr. Lugovič, Turney Rd.; po \$5: Frank in Louise Cheznik, Mr. in Mrs. M. Bičaj, Frances Mlach, Mirko Copič, Anna Fabris, Frank Požar, J. Trehevec, Mr. in Mrs. Gerk, Mr. in Mrs. Albin Nose; po \$4: Frances Jakulin; po \$3: Carl Valentine; po \$2: Mary Klun, Gertrude Demšar, Mrs. Miklaus, Mary Testan, Chas. Zakenj, Mr. Donicek, F. J. Walters, Anna Yane Sr., Louis Nose, J. Vandjal, Frank Kure, Stanley Fier, F. Jappel, M. Rusan, Mr. in Mrs. Mosnik; po \$1: Mr. in Mrs. Keglovich, Mr. in Mrs. Anton Turk, John Turk, J. Bradac, P. Subanovich, James Yane, L. Mirtel, Mike Maytege, John Požar, J. Sila, Mary Laurenčič, Frances Firem, F. Sukac st., Josie Kerševan, K. Stopič, J. Samanič, Mary Jasner, M. A. Berus, Frances Kren, J. Klinec, M. J. Malečkar, Joe Lukeso, Joe

Anna Pavlik, Louise Judnick, Frances Petrič, Louis Perkovič, Pete Palaima, Walter Kowekcyt, Frances Masnik, Mary Nitz, Fred J. Prince, Celia Schobel, Margaret Bizi, Mary Mahne, Amalia Mirtel, Peter Marinkovič, Frank Zobec, Frank Dobre Sr. A. Zelezniček, Joe Slogar Jr., John Verko, Jennie Tonec, Anton Novak, Joseph J. Prince, Willard Leblang, Terezija Perko, Frances Kaučič, Mary Zerome, Rudolph Paik, Mrs. J. Sheek, Mary Prijatelj, Anne Hernung, Agnes Hogan, Emely Missig, Albina Marold, Mrs. Wm. C. Pfeifer, Frank Žiberna, Louis Surovič, Neimenovan, Mrs. Edward Leimbach, Mrs. A. Schneider, Agnes Mervar. V manjših vstopah prejeto \$29.50.

Nadaljnja imena darovalcev sledijo.

John Pollock, blagajnik.

PRAZNIK 'NEODVJINSNOSTI' IN CESTNI PROMET

Policjski načelnik George J. Matowitz je izdal navodila, kako se je zadržati ob prazniku Neodvjinosti 4. julija. Pričakuje se podvojeno število avtomobilov na cesti. S tem v zvezi pa preti tudi več nevarnosti za voznike in pešce.

Policjski oddelek apelira na državljanje, da bi bili ob tem prazniku zelo previdni, da ne bi bila nepotrebni žrtve, kot so bila prejšnja leta. Policeja bo posebno pazila na vse tiste, kateri prehitro vozijo ali pijejo in vozijo ali kako drugače ogrožajo clevelandške državljane.

Vse pešce se še prav posebno opozarja, da naj bomo skrajno previdni, koderkoli hodijo, kjer je nevarnost radi avtomobilov. Edino previdnost posameznika bo omejila nesrečo.

Nabiralka Cecilia Šubel in Rose Petrovič, Darovali so: Mr. in Mrs. Lovrence Hrovatin \$25; Mr. in Mrs. Frank Razinger \$10; po \$5: Mr. in Mrs. Anton Satej, Thompson, O., in Louis Laginja; po \$2: Mr. in Mrs. Kotnik, Mr. in Mrs. Joseph Filipič; po \$1: Anton Logar, Mr. Hanko; Mrs. Škoda in Frances Petrič po 50 centov.

Nabiralka Mrs. Frances Goršek, 1116 E. 72 St. Darovali so: Mr. in Mrs. Lovrence Hrovatin \$25; Mr. in Mrs. Frank Razinger \$10; po \$5: Mr. in Mrs. Anton Satej, Thompson, O., in Louis Laginja; po \$2: Mr. in Mrs. Kotnik, Mr. in Mrs. Joseph Filipič; po \$1: Anton Logar, Mr. Hanko; Mrs. Škoda in Frances Petrič po 50 centov.

Nabiralka Mrs. Frances Goršek, 1116 E. 72 St. Darovali so: Mr. in Mrs. Lovrence Hrovatin \$25; Mr. in Mrs. Frank Razinger \$10; po \$5: Mr. in Mrs. Anton Satej, Thompson, O., in Louis Laginja; po \$2: Mr. in Mrs. Kotnik, Mr. in Mrs. Joseph Filipič; po \$1: Anton Logar, Mr. Hanko; Mrs. Škoda in Frances Petrič po 50 centov.

Nabiralka Mrs. Anna Grill in Mrs. Uršula Mulej. Darovali so: po \$25: Mr. in Mrs. Anton Krašovec, E. 74 St. in Mr. in Mrs. Vatro J. Grill, Nothingham Rd.; po \$20: Mr. in Mrs. Julius Cerar E. 63 St.; po \$10: Mr. in Mrs. Joseph Skuk E. 66 St., Mr. in Mrs. Anthony Tavzel E. 66 St. in Abadys Meats & Groceries; po \$5: Mrs. Uršula Mulej, Mr. in Mrs. Gregor Bergoch, Frank Schiffner, John Hudoklin, Tony Zihel, Nežka Kalan, Mr. in Mrs. Ivan Jontec, Mr. in Mrs. John Nosan, Mr. in Mrs. Edward J. Kovačič, Anna Švigel, Mr. in Mrs. Louis Spehek, Mr. in Mrs. Jack Bozman; po \$3: Mr. in Mrs. Anton Marn, Jennie Gasser, Mr. in Mrs. Stanley Katan; po \$2: Joseph Lap, Mrs. R. Kebe, Anton Ljubič, Stefania Paulin, Albina Braidich, Clarence Brown, Frances Petrovčič, Frank Česnik E. 67 St., John Japel, Schneller družina, Stana Strunje, Margaret Tomažin, Frances Bruder, John Sever, Frank J. Barnes, Anthony Oražen, August Korach, Anna Jurkovič, Joseph Čertalčič, Mrs. J. Turk, Frank Okički, Mona Moninger; po \$1.50: Frances Snider in Mary Juratovec; po \$1: Chas. Tekautz, Josephine Setina, John Muhič, Helen Paules, George Norsič, George Popik.

Vsem, ki so darovali v plemenitih namen, izrekamo iskreno Zahvalo in upati je, da bi se velikodušno odzvali tudi oni, ki so sedaj niso še nicesar prispevali za olajšanje gorja bolne dece.

NOVA PREDSTAVA V CAIN PARKU

V torek 25. junija ob 8:30 zvečer se prične v Cain parku predstavljati igro "The Farmer Takes A Wife", ki se ponovi vsak večer do včestevšega 29. junija. Režiser te igre je John F. Hrubý in godba pa pod vodstvom njegovega bratranca Franka Hrubého ml. Rezervirani sedeži so na razpolago za vse včere razen torka.

Jugoslovani so se borili za pravico in verujejo, da bo pravica končno zmaga

(Nadaljevanje s 1. strani)

Evropi, kjer je črna borba za praktične svrhe izginila, in cene življenjskim potrebskim padajo, medtem ko skoro povsod drugod rastejo.

Danes ima Jugoslavija prijetelske pogodbe za ekonomsko sodelovanje z vsemi slovenskimi državami—Češkoslovaško, Poljsko, Sovjetsko zvezo in Bolgarsko. Enake pogodbe želi z vsemi narodi sveta in upa, da se ureničijo.

Jugoslovija je hvaležna za pomoč, ki jo nudi UNKRA

sade v Washingtonu, ki je govoril v hrvaščini.

Balen je v enako dolgem govoru podal razvoj osvobodilne borbe in strnjeno, katero je ta borba ustvarila med vsemi narodi v Jugoslaviji, brez razlike na prošlo politično ali versko prepričanje.

Vera pa bila katoliška, pravoslavna, muslimanska ali židovska, je danes bolj svobodna kot kdaj poprej, je rekrel govornik. Zagrebški nadškof Stepinac je odkril, da je nova Jugoslavija "proti-verska", ko mu je vladala vela ogromna posvetna in jih razdelila med ubožne kmete.

zobraževanje šolskih otrok v ideji Enotnega sveta"

Ameriške šole v vsaj enem ameriškem mestu imajo izredno veliko nuditi šolarjem naobrazovanje za življenje v svetu, kateremu se je začela dotikati organizacija Združenih narodov na teh glavnih poljih — političem, ekonomskem in socialnem.

Mesto je, kajpada, New York, katerega šole imajo izredno priliko v tem, ker tu domuje U. N. s svojimi svetimi, odvori, komisijami in začenši s septembrom tudi s svojo generalno skupščino. Newyorški šolnik sistem oziroma vodstvo šol je pokazalo, da namerava izkoristiti to lepo priliko v prid učencev in dijakov. Prihodnjem bo vpeljan v šolah od treh vrstev pa do nižjih višokolskih razredov program z naslovom "Boljši svet". Ta program sestavlja šolski vodje in pravitev, ki so v ta namen organizirali poseben odbor. Program je tiskan v obliku priročnika za učitelje in njegov namen da pomaga šolski mladini do novega razumevanja važnosti N. potom študije ameriškega predka v razvoju dežele, ki dajejo najrazličnejše narodosti in rase.

Razlika med problemi, ki so imeli ameriški učitelji po svetovni vojni in med oni, katerim stoe nasproti danši ameriški učitelji je tako velika, da je ni treba podčrtavati. Po prvi svetovni vojni je Amerika postala povsem izolacionistična; ni se pridružila Ligenarodov in Liga sama je bila izključena v Genovi. Res, se je izkazalo tudi takrat uvesti v šolske programe, ki naj bi mladini mogli razviti razumevanje potrebe boljšega razumevanja ustallega sveta. Ali, kakor je bil nedolgo zapisal v COMINT GROUND študent iz omrežja, je bila večina teh program prazna, teoretična stvar, ki je izjemala aktualnih svetovnih ter ni realizirala, da so jene, o katerih smo razglaševali prav tako človeška bitja mi sami."

Z vstopitvijo Združenih držav v rojno št. 2, smo že imeli tu problem, ki so pričeli zadobiti svoj poudarek v mnogih šolskih šolah — ti problemi izvirali iz predsedkov med ameriškimi prebivalci vseh raznih polj, narodnosti, plemens in veroizpovedi. Zato so se po vsej strani razvijali tudi takšni medkulturni programi po katerih se je že tedaj skušalo mlagati mladim ljudem prekriti ovire med njimi in med drugopoltniki ter sosedji, katere so morda gledali z velikim, ker so bili "drugačni". Ti programi se nadaljujejo in v newyorških šolah se nedvomno znatno izboljšata z dodatnim poučevanjem o teh razumevanja organizacij. U. N. kot celote in kot skupino, ki vključuje različne narodnosti in dežele.

Newyorški tozadevnji programi so v naslednjem šolskem letu posvetili posebno pažnjo poslovnicem Združenih narodov. Učencem se bo skušalo predložiti, da ta poslovница ni "kos" avtomatičnega stroja, pa je odvisno od ljudi, ki so priključeni narodov in priključenih narodov in da bo poide stvar naprej po vseh ali poti ali ne. Otrokom se izložilo, da je poslovica ali Združenih narodov nekaj kar zgodilo, da U. N. program vsebuje več stvarnosti. Začrtan je, da pomaga otroku:

John Oblaka
1146 E. 61 St.
HE 2730

odgovornosti do njegove družine, njegovih sošolcev v razredu, do njegove šole in njegovega soseskega okolja;

To razumevanja potrebe medzavisnosti v življenu občine, skupin ter v narodnih in svetovnih zadevah:

To pojmovanja, da je kot lojalni Američan obenem odgovoren član človeške družbe;

Razumevanje potrebe resničnega prijateljstva med ljudmi vseh ras in izvorov, vseh verovapovanj in vseh narodov;

Realizirati važnost ekonomike in socialne zaščite za vse.

Pokazati ameriški čut pravice in razumevanja iz vidika pravic sočloveka in pravic mnenja manjšine.

Novi program priporoča aktivnosti, ki bodo pomagale razviti v otrocih od otroškega vrtca naprej čut da spadajo v skupen svet prav tako kot v svoj ožji krog v katerem se odvija njihovo vsakdanje življene. Malčki naj se navajajo, da zberejo, zavijejo in odpošljajo paket potrebremu otroku v kakšni drugi deželi. Sodeležijo naj se prieditev otrok, ki imajo na sprednu pesmi in druge točke, ki kažejo življenje in običaje drugih dežel. Otroci iz višjih razredov naj podajo rešnejše programe in tudi debate o problemih, ki jih imajo pred seboj Združeni narodi. Priredijo naj izvirne igre o kakem posebnem doprinosu kulture ene ali druge dežele — ker ti doprinosi so pomagali k zgraditvi naše dežele.

Podprtjoč posebno mesto otrok v svetu in v njihovem ozemju okolju, newyorški vzgojvalci menijo, da bodo učenci šole velike metropole mnogo pridobili potom tega programa ter bodo tudi postali boljši državljeni svoje lastne domovine in Združenih narodov. Brezvdomno bodo tudi druge šole širom dežele seznanile svoje učence z delovanjem in problemi U. N., ter jih učile, da tudi nanje odpade del odgovornosti za obrambo miru v svetu ter prave demokracije doma.

SPREMENJAVA SUHE ZEMLJE

Vsek del sedanje suhe zemlje je bil nekoč pod morjem in zemlje, ki sedaj leži na morskih tleh, ni bila vsa od nekdaj pogrenjena.

Oglasjajte v Enakopravnosti

KADAR RABITE ZOBOZDRAVNIŠKO OSKRBO
POJDITE K ZANESLJIVEMU ZOBOZDRAVNICKU

Naš urad se nahaja na enem prostoru že 25 let. Za prvi obisk ni treba določiti čas — pridite kadarkoli — pozneje pa se bo delo, kakršnokoli želite v zozdravniški stroki, izvršilo ob času ko vam bo najbolj prikladen.

PRVOVRSNO DELO PO ZMERNIH CENAH, VAM NAPRAVI DR. J. V. ZUPNIK 6131 St. Clair Ave. v posloju North American banks. VHOD NA STRANI E. 62 ST.

Oblak Mover

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali počnoči. Delo garantirano in hitra postrežla. Obrnite se vsem zaupanjem na vsega starega znanca.

John Oblaka
1146 E. 61 St.
HE 2730

Priporočilo gospodinjam o štednji

Pomožni odbor za omiljenje lakote (The Famine Emergency Relief Committee) se obrača na "naše državljane in državljanke s prošnjo, da prostovoljno uporabljajo 40% manj živilnih živežnih produktov ter 20% manj maščob in olja." To prostovoljno odpoved moramo izvajati do srede julija, ako hočemo stradačočim po svetu resnično pomagati.

Za res uspešno hranjenje živeža daje tozadevna služba Redčega križa gospodinjam posebna navodila, katera so tu navedena:

1. Štedite s kruhom pri vsaki jedi. Ako bi slednja oseba v naši deželi použila samo pol kruščka kruha manj dnevno, bi bilo s tem prihranjenega 500,000 funtov kruha.

2. Uporabljajte več krompirja namesto kruha. Ovсna jedila so dober nadomestek za kruh. Krompirjeva solata služi lahko namesto, še enega naknadnega sendviča.

3. Kuhajte več ovсenih jedil, ker vsebujejo mnogo hranilnih snovi, še več kot kruh.

4. Gospodinja naj se poslužuje bolj pečice nego ponve za zbilj, ker bo s tem prihranila veliko maščobe in olja, ki se navadno uporablja pri cvetju.

5. Kuhajte sočivje neolupljeno kadar koli mogoče. (Krompir in slično hrano).

6. Ne zavrzite uporabljeni maščobe, ampak jo spravite in oddajte svojemu mesaru, lahko tudi groceristu.

7. Rabite sadje namesto peciva za sladki priboljšek.

8. Kupujte samo, kar potrebuje in porabite živež praktično.

9. Pazite, da se vam hrana ne bo kvarila. Ostanke jedil porabite čimprej. Ne kopite si mome, ker se poleti rada skvari in ugreje.

10. Rabite olje in maščobe s štednjo. Ako bi vsak odjemalec v naši deželi prihranil eno žličko maščobe ali olja dnevno, bi to pomenilo milijon funtov prihranene maščobe vsaki dan...

Še nikdar prej v zgodovini človeštva ni zaviselo toliko življenj od prostovoljnega sodelovanja ljudstva ene dežele kot danes.

"Ce jim ne bomo pomagali," izjavlja Odbor za pomoč gladajočim množicam ljudstva po svetu, "bomo priča poginu milijonov ljudi, katerih življenja lahko pomagamo rešiti. Topovi res naznajajo zmago prvi, ali živež je tisti, ki ima zadnjo besedo."

(American Red Cross, Washington, D. C.)

"PRIPOMOGNITE K MILIJONU!"
ZASLUŽITE MEDTEM KO SE UČITE POKLICA ALI STROKE

A GOOD JOB FOR YOU
U. S. Army
CHOOSE THIS
FINE PROFESSION NOW!

1268 ONTARIO STREET
CLEVELAND, OHIO

Izvrstno izučenost ali izurenost v kateremkoli od 200 policijev in strok nova Regularna Armada. Dobra plača in prilike za napredovanje. Čez tričetrt milijona se jih je že priglasilo. **PRIPOMOGNITE K MILIJONU!** Oskrbite si vse potrebe podatke od vsega najbljžjega urada U. S. Vojaškega Taborišča, Postojanke ali pa Rekrutske Postaje.

jem mestu. Po svojem obsegu in bogastvu je ljubljanski mestni arhiv eden največjih in najpopolnejših v Srednji Evropi. V njem so netzlepni viri ne samo za ljubljansko zgodovino, ampak tudi za zgodovino Kranjske in Slovenije, kakor tudi za zgodovino sosednih dežel. Najstarejša listina v tem arhivu, na kateri je prvč napisano slovensko ime Ljubljana, je stará nad 800 let.

Letošnja pomlad je bila za Kočevsko zgodovinska. Prvič po več kot šest stoletjih kočevsko

zemljo spet obdeluje slovenski človek. Nemški fevdalni gospodje so bili naselili tam Nemce, ki pa se nikoli niso prav udomačili niti kaj prida obledovali prideljene jim zemlje; rajši so krošnjarili. Hitler je Kočevarje izselil v dele Spodnje Štajerske in Dolenjske, od koder so bili slovenski lastniki pregnani. Poraz Nemčije pa je tudi Kočevarje pognal v Nemčijo, kjer so bila vedno njih sreca. Kočevarji so bili v Sloveniji nad 600 let, končno pa so se vrnili tja, od koder so bili prišli njihovi predniki.

BUDHIN DEMANT
GUSTAV LE ROUGE

(Nadaljevanje)

Zorro ji je ponosno pokazal že osedlane in natovorjene konje, ki so za posado tvorili cel eskadron. Jezdeci so imeli za pasom nože in browninge, nekateri so imeli celo optrane puške in so samo čakali na znak za odhod. Dva krasna mežge sta bila pripravljena za Misterijo in njenega tovariša, imela sta visoka mehikanska sedla in široke stremene.

Tedaj je Zorro poiskal v krovu hleva čepečega starega Indijanca, običenega samo v plateni hlači in raztrganem konjsko odejo. Bil je menda kakih šestdeset let star. Njegov razorani obraz je bil čudno nategnjen, kot pri vseh Indijancih, ker hodijo razglovi tudi po solncu. Bil je pravi Aztek, visokega in ozkega čela in debelih vijoličastih ustnic.

Meštarili niso dolgo ž njim, Necoxta — tako je bilo Indijancu ime — je rade volje prevezel vodstvo pohoda za plačo treh piastrov na dan. Zahteval je samo plačilo v srebru in ne v bankovih, in ko mu je Kennedy plačal za prvi dan, je zaporedom ugriznil v vse tri piastre in jih poskusil s svojim nožem, da se prepriča, niso li iz kositra ali iz svinca.

Zorro je kot pravi caballero pomagal Misteriji v sedlu in mala četa se je začela pomikati proti gorskemu grebenu, ki je vstajala na obzorju na zapadu. Misterija in Kennedy sta bila židane volje. Po resnem premisleku se jima je zdelo popolnoma nemogoče, da bi bil model Lionel Brady pristati sredi noči točno na mestu, kamor je bil namenjen. Ker nista vedela za načrte yachtmana, sta bila mnemena, da se je odločil splezati v balon čisto slučajno, samo da uide gotovi smrti.

— Mislim, da sva se odkriža.

la najinega sovražnika vsaj za nekaj časa.

— Vedno mislite nanj, je dejal Kennedy z glasom, ki je kazal njegovo slabvo voljo.

Res je, ne brigajte se več za Bradyja; misliva samo na to, kako se naš pohod posreči. Zdi se mi sedaj vse lažje, kot sem si bila predstavljala. Z zaupanjem gledam v bodočnost. Necoxta požna steze, ki skrajšajo pot za dobrih deset milij. Danes zvečer torej ne bom večdaleč od razvalin svetišča.

Med tem ko sta tako kovala načrte, je ekspedicija jezdila po prijetno sveži dolini.

Toda čez eno uro so morali zapustiti to oazo in začeli se spenjati na strme grize, kjer je težko, svinčeno solnce pritisalo na peščena tla, rdeča kot kri. Na vseh straneh so se dvigale na obzorju skale iste kravne barve. Strašna melanholija je plavala nad to čudno, zaupljeno pokrajino.

Nikjer ni bilo pota, nikjer človeškega sledu. Znoj je oblijal ljudi in konje. Edino Indijanc Necoxta je stopal v enakem koraku poleg konja Misterije, razglovil, kot da ne bi solnce imelo nikakega vpliva nanj. Od časa do časa se je ozrl po gavčih, ki so v napredovanju vidno pešali. V slabih španščini je dal razumeti Kennedyju, da je treba, da se ljudje spočijo.

— Jaz sem istega mnenja, je dejala mlada žena, toda kakor daleč sega oko, ni niti pedi zemlje, ki bi je ne palilo solnce.

(Dalje prihodnjič)

Ljubljanski mestni arhiv, ki je bil leta 1944 spravljen v zavojih v zaklonišču univerzitetne knjižnice, je zdaj spet na svetu.

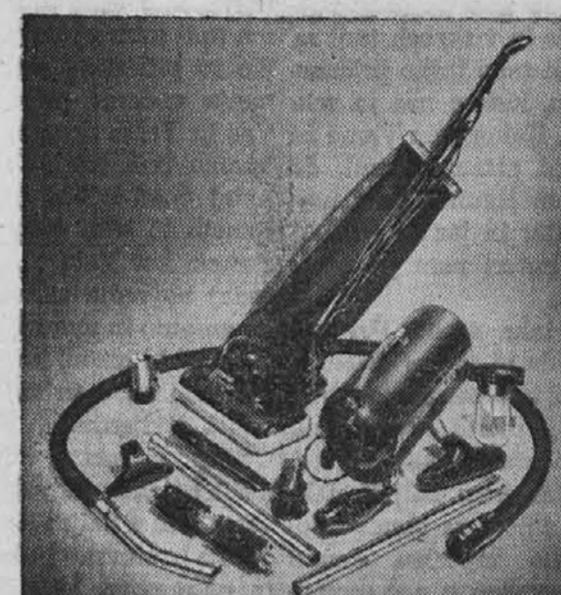
TRUMAN S SLADOLEDOM

Tik pred izbruhom nedavne železničarske stavke je predsednik Truman na trati pred Belo hišo sprejel skupino ranjenih vojnih veteranov in v njimi je del sladoled. Ta navidezna Trumanova hladnokrvnost v uru, ko je dežela stala pred kritičnim položajem, je zbudila mnogo komentarjev. Nekateri so to tolmačili kot znamenje, da je Truman mož jeklenih živev, drugi pa so menili, da je predsednik s tem pokazal nerazumevanje resnosti položaja.

OGLAŠAJTE V
"ENAKOPRavnosti"

Dopeljemo vam na dom

če poklicete KEnmore 5700

Električni čistilec
(carpet sweeper)

HOOVER - G.E. - ROYAL - THOR
PREMIER - EUREKA - UPRIGHT

Dobite lahko vse dodatne kose, ki spadajo k čistilcem. Vzamemo vaš stari stroj v nakup. Pošljemo človeka na vaš dom, da vam razkaže posebnosti teh predmetov.

NORTHEAST SALES & APPLIANCE

JERRY BOHINC, lastnik

819 East 185th Street

PISMA IZ STAREGA KRAJA

Vest o smrti matere in nečaka

Avgust Dacar iz Predjanska Ljubljana, je pisal svoji sestri Mary Florjančič, 15406 Calcutta Ave., v kateremu pišmu ji na kratko sporoča, da je umrla njiju mati, njemu pa sin. Sedaj je on sam zelo zaposlen pri delu za obnovo v Jugosloviji, da je bo mogoče čim prej spraviti na normalni tir. Pismu je bilo dodano tudi pismo nečaka in nečakinje.

"Ljubljana, 11. feba., 1946

"Dragi svak in sestra!

"Srečen da smo po dolgih letih trpljenja in v skrbih tudi za Vas sprejeli tako teško pričakovano pismo, katero nas je zelo razveselilo. Kakor sem Vama že v prejšnjem pismu omenil, da smo medtem izgubili naše najdražje—mater in jaz še posebej tudi sina, kateri nam je nenašla doma umrl.

"Je pač taka usoda. Pri nas je že tako, da ni skoraj družine, katera ne bi bila prizadeta v vojni. Vsakdo je moral žrtvovati na oltar domovine kako žrtve. Oprostita mi, bom bolj kratek, ker sem z delom za obnovo domovine zelo zaposlen. Imam vsak večer pozno v noč sestanke. Delujem tudi pri prosvetnemu društvu in stanovskih orga-

nizacijah, da čimprej dvignemo našo domovino iz ruševin ter da začnemo s smotrenim delom.

Jaz sem zaposlen kot avto montér v poštni garaži v Ljubljani, kjer imamo obilo posla, da upoštvavimo zopet reden promet v Sloveniji. Vas najlepše pozdravljam, Vaš

"Avgust Dacar."

Dostavek h pismu od nečakinje:

"Draga teta in stric!

"Tudi mene in Mileta je zelo razveselilo Vaše pismo, zato Vama tudi midva piše par vrstic. Ko so bili stara mama živ, so nama večkrat pripovedovali o Vas in Vaših dragih, od katerih imamo tudi par slik. V šoli se sedaj dosti učimo o naših izseljencih in njih delu za naš obstanek, ker Vam v Ameriki gre sedaj največja zahvala za veliko gmočno in materialno pomoč v blagu in hrani, katera je mnogim najhujše prizadetim sedaj rešila življenje.

"Zato se midiva v imenu vseh naših dijakov zahvaljujeva Vam vsem tam v daljni Ameriki za to veliko bratovsko ljubezen za nas in naš novo, lepo Jugoslavijo. Prisrčno Vaju pozdravljava!

"Gusti in Mile Dacar."

Iz Šmartnega ob Savi

Mrs. Ivanka Pretnar, 723 E 232 St., Euclid, Ohio, je prejela pismo od družine Pojsar iz Šmartnega ob Savi, v katerem opisuje dogodke tamošnje okolice.

Pismo se glasi:

"Šmartno ob Savi,
25. marca 1946

"Draga družina Pretnar!

"Prejela sem pismo od Tebe, draga Ivanka, za katerega izrekam najlepšo zahvalo. Velikokrat sem si mislila, da bi bili enkrat spet tako srečni, da bi si lahko dopisovali. Pa smo le dočakali to, čeravno smo morali dolgo trpeti za to. Sedaj je že vse dobro, ker smo preko vsega,

"Vprašaš me radi domačin iz dajalcem. Da, imeli smo jih v Obrijah pri Žurju, tam kjer je bila Michel, ki se je poročila s Štefkovmo iz Jarš. Njihovi štirje sinovi so bili pri bellih. Najstarejši je že poročen z eno iz Hrvaska. Imel je sina in hčerkico in je padel v borbi s partizani. Drugi trije so bili pa tisti, ki so v njihovi komandi in Franci iz Obrij in Končar iz Šmartna, so bili belogradisti, izdajalci. Ti so z avtom pobirali zavedne ljudi, domačine in jih odpeljavali v za-

por, nato pa transportirali v Nemčijo.

"Kako se jim je tam godilo, radi domačinov, si videla, kakor mi piše, v filmu v teatru. Iz Obrij in Šmartna so jih v Nemčijo odpeljali 15 ljudi. Med temi mučeniki so v Dachau taborišču umrli: Kovačev oče, Uretov hlapec, Zalretov hlapec, od Kovačeve Maričke mož, sin je padel v hribit, hčerka je prebila pa veliko po zaporih. Reza je pa med tem časom umrla, največ od žalosti in pomanjkanja.

"Ti domači so bili tisti, ki so šli na marost v Črno vas. Tam so na avtomobil pobrali 6 mož in fantov, ki so jih jim domačini izročili. Potem so jih peljali skozi Ljubljano in Šmartno. Pred Žurjam so ustavili, jih z žico zvezane gnali po Žurjem snozeti na Savo in tam ustrelili. Emenu se je posrečilo zbezati, ker je bila tema. Pretrgal je žico in za bregom ob Savi pobegnil. Streljali so za njim, pa ga niso zadeli. Bežal je celo noč, brez da bi vedel kam. Prišel je pod Šmartno goro, ko se je zdani. Nato se je vrnil domov in vse povedal, kaj se je z njimi

"Pri Bevcu, zraven Tvoje rojstne hiše je vse požgano. Dva sta bila ustreljena, štirje pa zaprti, ker so bili notri skriti. To je bilo naše glavno skrivališče z važnimi arhivi. Tudi važne osebe so bile notri. To je izdala Marica pri Žurju. Bevcu so bili to hišo pred leti prodali, je eden tuje kupil.

"Potem smo našli čez 14 dni zopet eno žensko iz Polja, mater dveh otroččkov, ko so pesek kopali. Potem se je pa od Primozave Marjance sin izrazil, ko je bil pisan, da jih je še nekaj pri Savi. Pa do sedaj jih še nismo dobili. On je tudi pomagal moriti.

godilo. Šel je nazaj v službo na Magistrat v Ljubljano. Tam so se pa bali, da se bo od njega preveč zvedelo, so ga pa takoj aretrirali in je bil potem med prvimi talci ustreljen. Tako je bil dvakratni mučenik.

"Med tistem časom, ko se je pri Savi to delalo, da se ne bi krikli slíšali po vasi, je eden Žurjevi fant močno trobil na treboto. Drugo jutro je pa Michel govorila okrog: "Ste slíšali, kako smo pri nas ponoči s trobento na pomoč klicali, ker so nas partizani napadli?" To ti je bila pobožna hinavka. Vsak dan so bili vsi pri maši in večina pri obhajilu, podleži!

"Ko so čez dva dni otroci okrog Save hodili, so zagledali na hrastu obešeno klobaso, nato pa čevlj, ki so gledali iz peska ven. O najdbi so povedali doma. Domačini so šli gledati in odšli. Potem smo pa izvedeli zakaj. V župnišču so ljudi mučili, predno so jih pobili. Po vseh gozdovih so bili pokopane žrtve in v Savi so plavali celo v mrtvaških krstah. Taka grozodejstva so uganjali, da ni moči popisati.

"Pri sv. Urhu nad Dobrunjem je 600 grobov, samih mučenikov. Med njimi je od Bavantove Francke hči, Mačkov iz Zadobrove. Drugi so pa še iz vseh bližnjih krajev.

"Med tisto procesijo, ki je berala na Koroško, so se pridružili tudi Končarjev iz Šmartna, Žurjev iz Obrij in Kančev iz Jarš. Naložili so na vozove živež in obleko in se odpeljali in z njimi cele družine. Upali so, da se bodo v treh mesecih vrnil. No, pa do danes še prav nič ne kaže, da bi prišli ti izdajalci in morilci nazaj. Njihova polja in domove so zaplenili in jih dali ljudem, ki so potrebeni.

"Pri Kovačevih so pa Italijani vse artirali in odpeljali v internacije, očeta, Ivana, Mici, mamo pa v Ljubljano na sodnijo. Johanca je pa Italijanom iz rok ušla in šla v hribe. Mama in Mici sta ste vrnila domov, oče tudi Raba. Ivan je pa v Ljubljani v bolnišnici umrl pod Italijami. Očeta so potem Žurjevi še enkrat vzeli in ga poslali v Dachau v Nemčijo, tam je pa revž umrl z tifusom.

"Nazadnje so ostale same ženske po vojni. Pozdravljeni od družine

"Potem so bili pa še v Jaršu Kančevi, dva fanta, ki so bili glavni za Jarše in so bili vedno v družbi Poljanov, morilcev. Dve dekleti Kančeve družine sta imeli ljubavno razmerje z morilci. Mi smo se grozno bali iz njegove strani najbližnjih sorodnikov. Moji smo bili pa vse eden, Tine kot Francel.

"Ko so pa korakali naši Partizani proti Ljubljani, smo pa zagledali tako sliko, da je precej časa nismo mogli razumeti. Iz Polja gori se je pomikala procesija, tako čudno mešana, da dokler nismo obrazov spoznali, nismo vedeli, kaj to pomeni. Bili so z vovzovi, konji, cize z naložnimi otroci, otročči vozički, kolesi. Vse, kar si hotel si videl. Cel sprevod iz Polja, vse duhovniki. To so bili božji namestniki. Cerkev in Boga v tabernaklu, so pustili samega in odšli. Potem smo pa izvedeli zakaj. V župnišču so ljudi mučili, predno so jih pobili. Po vseh gozdovih so bili pokopane žrtve in v Savi so plavali celo v mrtvaških krstah. Taka grozodejstva so uganjali, da ni moči popisati.

"Pri sv. Urhu nad Dobrunjem je 600 grobov, samih mučenikov. Med njimi je od Bavantove Francke hči, Mačkov iz Zadobrove. Drugi so pa še iz vseh bližnjih krajev.

"Med tisto procesijo, ki je berala na Koroško, so se pridružili tudi Končarjev iz Šmartna, Žurjev iz Obrij in Kančev iz Jarš. Naložili so na vozove živež in obleko in se odpeljali in z njimi cele družine. Upali so, da se bodo v treh mesecih vrnil. No, pa do danes še prav nič ne kaže, da bi prišli ti izdajalci in morilci nazaj. Njihova polja in domove so zaplenili in jih dali ljudem, ki so potrebeni.

"Pri Kovačevih so pa Italijani vse artirali in odpeljali v internacije, očeta, Ivana, Mici, mamo pa v Ljubljano na sodnijo. Johanca je pa Italijanom iz rok ušla in šla v hribe. Mama in Mici sta ste vrnila domov, oče tudi Raba. Ivan je pa v Ljubljani v bolnišnici umrl pod Italijami. Očeta so potem Žurjevi še enkrat vzeli in ga poslali v Dachau v Nemčijo, tam je pa revž umrl z tifusom.

"Nazadnje so ostale same ženske po vojni. Pozdravljeni od družine

"Marije Pojsar"

Društveni koledar

11. avgusta, nedelja. — Piknik pevskega zbora "Slovan" na prostorih Slovenskega društvenega doma na Recher Ave.

1. septembra, nedelja. — Društvo "Napredek" št. 132 ABZ obhaja svojo 25-letnico s programom v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

1. septembra, nedelja. — The Three Vet's Club — ples v zgornji dvorani Slovenskega društvenega doma na Waterloo Road.

7. septembra, sobota. — Com-

rades št. 566 SNPJ. — Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

8. septembra, nedelja. — Coswell Club — ples v zgornji dvorani Slovenskega narodnega doma na Waterloo Rd.

14. septembra, sobota. — Društvo sv. Janeza Krstnika št. 37 ABZ. — Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

15. septembra, nedelja. — Zenški klub S. D. D. — Ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

22. septembra, nedelja. — Zenški odsek SDD — ples za v pomoč Primorcem v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

29. septembra, nedelja. — Odbor za postavitev spomenika pripreditev v obeh dvoranah Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd.

26. oktobra, sobota. — Carniola Tent No. 1288 The Maccabees Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

6. oktobra, nedelja. — Progresivne Slovenske krožek št. 1 ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

12. oktobra, sobota. — Cerkniško jezero SDZ — ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

13. oktobra, nedelja. — Washington ZSZ — ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

20. oktobra, nedelja. — Slovenska ženska zveza št. 41 ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

21. septembra, sobota. — Carniola Hive 498 The Maccabees Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

26. septembra, sobota. — Društvo "Spartans" št. 576 SNPJ Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

3. novembra, nedelja. — Glasbena Matica. Koncert v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

27. septembra, nedelja. — Moški klub cerkev sv. Pavla. — Ples v avditoriju SND.

6. oktobra, nedelja. — Slovenska ženska zveza št. 50. Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

9. novembra, sobota. — Društvo Slovencev št. 1. SDZ. Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

10. novembra, nedelja. — Koncert pevskega zbora "Slovan" v S. D. Domu, ob 3. uri popoldne.

12. oktobra, sobota. — Društvo Slovenske Sokolice št. 442

SNPJ. Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

13. oktobra, nedelja. — Federacija SNPJ pevski krožki, koncert v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Avenue.

19. oktobra, sobota. — Honor Guards SDZ. Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

20. oktobra, nedelja. — Miss Bernice Novak, koncert v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

26. oktobra, sobota. — Betsy Ross AFU — ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

26. oktobra, sobota. — Carniola Tent No. 1288 The Maccabees Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

27. oktobra, nedelja. — Dramski zbor "Ivan Cankar". Igra v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

27. oktobra, nedelja. — 30-letnica društva "Vipavski raj", št. 312 SNPJ v Slovenskem domu na Holmes Ave.

27. oktobra, nedelja. — Waterloo Camp WOW — pripreditev v obeh dvoranah Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd.

21. septembra, sobota. — Carniola Hive 498 The Maccabees Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

2. novembra, petek. — State Highway, ples v avditoriju Slov. nar. doma.

2. novembra, sobota. — Društvo "Danica" št. 11 SDZ. Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

3. novembra, nedelja. — Glasbena Matica. Koncert v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

27. septembra, nedelja. — Moški klub cerkev sv. Pavla. — Ples v avditoriju SND.